SUBLIMUL UNIRII BUCOVINEI CU ȚARA[1]

Acad. IOAN-AUREL POP

The Sublime of Bukovina's Union with the Fatherland

(*Abstract*)[*]

The most impressive fundamental document of the Great Union is, in our opinion, the Declaration of Bukovina's Unification with Romania on November 15/28, 1918. This document was read and approved in the General Assembly of Bukovina, gathered in the fifth meeting of the Romanian National Council of Bukovina. This declaration was read by Iancu Flondor, the president of the General Congress of Bukovina, and was received by the congressional plenary with extended applause. The unification vote was unanimously consented by those present.

We consider that the Declaration from November 1918 expresses the dramatic history of the people of Bukovina, who since 1775 have no longer been a part of their country of origin and had to endure attacks on Romanian nationality, sustained and organized by government authorities. If living among strangers, in a too optimistically trumpeted superior civilization of Vienna would have been as promised, then the people (including the Romanians) would not have found a way and a reason to escape from the alleged benefits of this "Eden" on earth. But the Bukovinian Romanians felt awful in 1918 and wanted to relinquish the solidarity with the rest of the Romanians. They are the only ones of the alienated Romanians who do not lay down conditions of any kind, which do not require anything of the great country, they are confident, ready for any sacrifice for the nation's welfare. Bukovina's declaration of union with Romania is – according to our personal emotional judgment – a written version of the Ballad of Ciprian Porumbescu and his operetta entitled "Crai Nou" (New Moon). All the suffering of entire generations of obedient Romanian refugees, sublimated in their elegiac folk-song known as the *doina*, is poured out in this text elaborated in Chernivtsi. It is about a quenched grievance, though fulfilled with the pure hope in the bright future of the nation, a hope foretold by the new, crescent moon.

Keywords: Bukovina, Declaration of Union, Kingdom of Romania.

Cel mai patetic document fundamental al Marii Uniri, dintre cele elaborate pentru a decide desăvârşirea edificiului național, este Declarația de unire a Bucovinei

[1] Comunicare susținută în cadrul Sesiunii omagiale a Academiei Române, *100 de ani de la unirea Bucovinei cu România*, organizată la Suceava, în ziua de 16 noiembrie 2018.

[*] Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXVI**, *1* (52), p. 5–12, Rădăuți – Bucureşti, 2019

BDD-A32667 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:48 UTC)

cu România din 15/28 noiembrie 1918. Această declarație a fost citită şi aprobată în Congresul General al Bucovinei, reunit în şedința a cincea a Consiliului Național Român al Bucovinei.

Textul său – care s-ar cuveni să fie cunoscut de fiecare român – este următorul: „Congresul general al Bucovinei, întrunit azi, joi, în 15/28 noiembrie 1918, în Sala Sinodală din Cernăuți, considerând că, de la fundarea principatelor române, Bucovina, care cuprinde vechile ținuturi ale Sucevii şi Cernăuților, au făcut pururea parte din Moldova, care în jurul ei s-a închegat de stat; considerând că în cuprinsul hotarelor acestei țări se găseşte vechiul scaun de domnie de la Suceava, gropnițele domneşti de la Rădăuți, Putna şi Sucevița, precum şi multe alte urme şi amintiri scumpe din trecutul Moldovei; considerând că fii ai acestei țări, umăr la umăr cu frații lor din Moldova şi sub conducerea aceloraşi domnitori, au apărat de-a lungul veacurilor ființa neamului lor împotriva tuturor încălcărilor din afară şi a cotropirii păgâne; considerând că în 1744, prin vicleşug, Bucovina a fost smulsă din trupul Moldovei şi cu de-a sila alipită coroanei Habsburgice; considerând că 144 de ani poporul bucovinean a îndurat suferințele unei ocârmuiri străine, care îi nesocotea drepturile naționale şi care prin strâmbătăți şi persecuții căuta să-i înstrăineze firea şi să învrăjbească celelalte neamuri, cu care el voieşte să trăiască ca frate; considerând că, în scurgere de 144 de ani, Bucovinenii au luptat ca nişte mucenici pe toate câmpiile de bătălie în Europa sub steag străin pentru menținerea, slava şi mărirea asupritorilor lor, şi că ei drept răsplată aveau să îndure micşorarea drepturilor moştenite, izgonirea limbii lor din viața publică, din şcoală şi chiar din biserică; considerând că în acelaşi timp poporul băştinaş a fost împiedicat sistematic de a se folosi de bogățiile izvoarelor de câştig ale acestei țări şi despuiat în mare parte de vechea sa moştenire; considerând că, cu toate acestea, Bucovinenii n-au pierdut nădejdea că ceasul mântuirii, aşteptat cu atâta dor şi suferință, va sosi şi că moştenirea lor străbună, tăiată prin granițele nelegiuite, se va reîntregi prin realipirea Bucovinei la Moldova lui Ştefan, şi că au nutrit veşnic credința că marele vis al neamului se va înfăptui, când se vor uni toate țările române dintre Nistru şi Tisa într-un stat național unitar, constată că ceasul acesta mare a sunat!

Astăzi, când după sforțări şi jertfe uriaşe din partea României şi a puternicilor şi nobililor ei aliați, s-au întronat în lume principiile de drept şi umanitate pentru toate neamurile, şi când în urma loviturilor zdrobitoare Monarhia Austro-Ungară s-a zguduit în temeliile ei şi s-a prăbuşit şi toate neamurile încătuşate în cuprinsul ei şi-au câştigat dreptul de liberă hotărâre de sine, cel dintâiu gând al Bucovinei dezrobite se îndreaptă către Regatul României, de care întotdeauna am legat nădejdea dezrobirii noastre.

Drept aceea noi, Congresul general al Bucovinei, întrupând suprema putere a țării şi fiind învestiți singuri cu puterea legiuitoare, în numele suveranității naționale, hotărâm: Unirea necondiționată şi pe vecie a Bucovinei, în vechile ei hotare până la Ceremuş, Colacin şi Nistru, cu Regatul României”.

Declarația aceasta de unire a Bucovinei cu România a fost citită de Iancu Flondor, preşedintele Congresului General al Bucovinei, şi a fost primită de plenul

BDD-A32667 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:48 UTC)

congresului cu aplauze prelungite. Moțiunea de unire a fost votată în unanimitate de cei prezenți.

Bucovina a avut o soartă diferită deopotrivă de cea a Basarabiei, ocupată de Imperiul Rusesc în 1812 şi de cea a Transilvaniei, Banatului, Crişanei, Sătmarului, Maramureşului, aflate sub stăpâniri străine încă din primele secole ale mileniului al II-lea al erei creştine. Ca să înțelegem mai bine soarta Bucovinei, se cuvine să medităm o clipă asupra destinului istoric al întregii Moldove.

De multe ori, în țara aceasta a noastră, prejudecățile, clişeele şi remarcile pripite țin loc de adevăr, iar adevărul – atât cât este acesta omeneşte posibil – este obturat, blamat, trunchiat sau ocolit cu bună ştiință. În aceşti ani, închinați amintirii Marii Unirii de la 1918, se aud fel de fel de remarci în spațiul public, unele chiar despre țările Țării, despre provinciile istorice (cum li se mai spune), despre temeiurile noastre de a exista ca stat. Cele mai multe şi mai aspre privesc Transilvania, dar nici Moldova nu este scutită. Ba, aş spune că cele legate de Moldova sunt mai adânci şi mai dureroase, fiindcă – spre deosebire de Transilvania – Moldova este încă sfâşiată şi, parțial, înstrăinată.

Nu demult, în contextul marii sărbători de la 24 ianuarie, am auzit formulări de genul „unirea Moldovei cu Țara Românească" sau, mai rău, „alipirea Moldovei la Țara Românească". Este drept că țara românească de la sud de Carpați şi-a asumat şi prin nume misiunea de reconstituire a unității politice a poporului român, a poporului omonim şi că am învățat cu toții de mici că „soarele, pentru toți românii, la Bucureşti răsare", dar formulările de mai sus sunt greşite. La 24 ianuarie 1859 nu s-a unit Moldova cu Țara Românească, ci s-au unit două țări româneşti împreună. Când s-au luat deciziile de la Iaşi şi Bucureşti, în ianuarie 1859, nici nu se ştia unde avea să fie capitala. În al doilea rând, Moldova era o țară la fel de românească precum era şi Valahia. La 1859, s-au unit Moldova (o parte din ea, dacă este să fim exacți) şi Țara Românească (fără Dobrogea) prin voința națiunii române şi cu acordul parțial al unora dintre marile puteri. Evident, au fost şi unii moldoveni şi munteni temători, geloşi sau chiar contrari unirii – cum se întâmplă în orice gest major omenesc –, dar voința majorității era aceea de unitate.

Se mai aude câteodată şi observația că Moldova este mai săracă, că a venit la „concertul" politic național cu multă sărăcie. Se poate ca ea să fi venit în statul nostru unitar cu o zestre materială mai mică decât alte provincii româneşti. Dar oare este asta de mirare? Dacă ne gândim la soarta acestei țări româneşti dinspre răsărit, mirarea se transformă în admirație. Să luăm în calcul numai cetele de barbari, venite toate dinspre imensele stepe şi atrase de mirajul celor două Rome (Roma Eternă şi Noua Romă): jaful lor atingea mai întâi, dintre toate țările româneşti, Moldova, iar retragerea lor, însoțită de robi, poame, foc şi sânge, se făcea tot prin Moldova; cu alte cuvinte, Moldova era cea dintâi atacată şi cea din urmă eliberată. Treaba aceasta s-a petrecut aproape constant, cu intensitate mai mare la început, din secolele al IV-lea – al V-lea, până în pragul secolului al XVIII-lea, adică aproape un mileniu şi jumătate. Ultima invazie tătară în Moldova a fost la

BDD-A32667 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:48 UTC)

1717 (aceasta atingând şi Maramureşul). Ar trebui să ne mirăm nu că Moldova este săracă, ci că au mai rămas în ea piatră peste piatră şi om lângă om. Au venit apoi – după o scurtă şi grea perioadă de adunare a pământurilor româneşti răsăritene, întreprinsă sub domnii cei vrednici, de la Bogdan I la Ştefan cel Mare – frângerile sau răpirile teritoriale dureroase şi grave: mai întâi „plămânii Moldovei", adică cetăţile Chilia şi Cetatea Albă (1484), apoi Tighina (1538), Hotinul (1715), Bucovina (1775), Basarabia (1812) şi altele. Rivalitatea ungaro-polono-otomană pentru stăpânirea şi dominarea Moldovei, a fost urmată de cea austriaco-rusească, mai tenace şi mai primejdioasă. Seria de războaie austro-ruso-turce, derulate de dinainte de 1700 până după 1800, cu multe dintre lupte petrecute chiar între Carpaţi şi Nistru, au secătuit ţara noastră de la răsărit mai mult decât pe oricare dintre celelalte provincii. Jaful acesta nou, din Epoca Modernă, este jaful neamurilor civilizate, celălalt, mai vechi, era jaful „barbarilor". Nu este de mirare că ţăranul moldovean s-a învăţat să producă doar strictul necesar, din moment ce tot surplusul îi era luat cu japca, prin pradă, de străini, iar ceea ce mai rămânea era pretins de boieri şi de domnie (ca să meargă, în mare parte, tot la străini, sub forma tributului).

Se face uneori distincţia nepotrivită şi se promovează chiar opoziţia dintre Bucovina şi Moldova, cu remarca nefericită despre „civilizaţia superioară" din Bucovina: „Eu nu sunt moldovean, ci bucovinean!". Mai întâi, trebuie spus că regiunea Bucovinei a fost chiar vatra Moldovei, a fost inima de unde a pornit ţara cea mare a Moldovei. În Bucovina se găsesc cele trei capitale vechi ale ţării, adică Baia, Siret şi Suceava, aici se află marile ctitorii şi tot aici sunt gropniţele domneşti cele de demult. Aici îşi doarme somnul de veci părintele Moldovei, domnul Ştefan cel Mare şi Sfânt, care, aşa viforos cum era, a deschis calea ţării româneşti est-carpatice spre înveşnicire. În al doilea rând, distincţia dintre Bucovina şi restul Moldovei este de dată recentă (din secolul al XVIII-lea), anterior neexistând decât Ţara de Sus şi Ţara de Jos. Diviziunea cea veche nu a fost pe meridian (pe linia nord-sud) – cum au încercat şi au reuşit ruşii să facă de-a lungul Prutului –, ci pe paralelă (pe linia vest-est), după cum era structura ţărilor româneşti tradiţionale, aflate între munţi şi Nistru încă din primul mileniu al erei creştine. Prin urmare, bucovinenii nu sunt numai moldoveni, dar sunt chiar cei mai vechi şi mai neaoşi moldoveni, dacă ţinem seama de formarea voievodatului Moldovei.

Nevoia de distincţie a bucovinenilor vine din cel puţin două motive. Primul este sensul peiorativ pe care-l dau unii, ignoranţi sau răuvoitori, numelui de moldovean, iar al doilea este legat de pătrunderea mai timpurie a Bucovinei sub influenţa civilizaţiei occidentale, în urma anexării ei de către austrieci. E rău să te stăpânească străinii – cum zicea Eminescu –, dar nu este totuna să te stăpânească un imperiu înapoiat sau unul mai avansat. Când spun „înapoiat" şi „avansat" mă gândesc la modelul civilizaţiei de succes care domină (încă) azi în lume şi care nu este cel răsăritean sau bizantin, axat pe lumea rurală, pe lentoare şi fatalism, ci cel occidental, urban, concurenţial-individualist, bazat pe competiţie, pe capital, pe

BDD-A32667 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:48 UTC)

bănci, pe comerț. Bucovina, cu toată drama sfâşierii şi deznaționalizării ei parțiale, a ajuns sub înrâurirea Occidentului, deşi, la scara istoriei, este greu de spus dacă a fost un noroc sau nu. Oricum, pentru mine bucovinenii rămân neaoşi şi vrednici moldoveni.

Mai există însă în spațiul public şi o distincție mult mai gravă, aceea dintre moldoveni şi români, pe care mulți dintre noi, în țară, o luăm în derâdere sau o socotim minoră. Aceasta este însă sistematic cultivată de către unii străini, mai ales în Răsărit, dar şi de către unii români din Republica Moldova, moştenitori ai educației (propagandei) sovietice sau cumpărați spre a o răspândi şi susține. Românii din țară tratează superficial această deosebire inventată, pentru că orice om ştie că toscanii sunt italieni, că saxonii sunt germani, că normanzii sunt francezi, că toate națiunile au ramuri locale şi regionale etc. La fel, moldovenii, muntenii, oltenii, ardelenii, bănățenii sunt români şi nu poate să existe nicio contradicție între unii şi alții. Ca urmare, suntem şi una şi alta, nu doar una sau doar alta! Această dihotomie falsă dintre români şi o ramură a românității este însă mai primejdioasă decât se poate crede, pentru că sapă încet şi sigur la rădăcinile națiunii noastre. De când există pe scena internațională Republica Moldova, confuzia se răspândeşte cu repeziciune şi în Occident, pentru că „statalitatea" creează identitate (mai ales acolo unde, precum în Franța, statul se confundă cu națiunea şi naționalitatea sau etnia cu cetățenia). Din moment ce patria lui Eminescu este România („Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie, / Țara mea de glorii, țara mea de dor?"), iar Eminescu este poet național şi în Republica Moldova, cum să se poată vorbi de moldoveni ca popor deosebit de acela al românilor? Este lipsit de orice logică! Dar s-au mai văzut lucruri lipsite de logică ridicate la rang de realitate. Fireşte, datoria oricărui intelectual român este să spulbere confuzia şi să evidențieze adevărul. Şi mai acută în acest sens este datoria statului numit România, a țării-mamă, care pare adesea adormită, dar aceasta este o altă chestiune, care nu-şi are locul aici. Din pricina despărțirii voite dintre moldoveni şi români, unii, înverşunați, ne propun să uităm de vorba „moldoveni" şi să folosim numai etnonimul consacrat de români. Nu cred că asta este soluția. „Moldovenii" şi „Moldova" sunt mai mult decât două nume frumoase; ele sunt realități care exprimă esența calității noastre de români. Datoria noastră este, dimpotrivă, să le propagăm cu înțelepciune, astfel încât străinii şi detractorii să poată înțelege cât de români sunt moldovenii şi cât de mult datorează moldovenilor națiunea noastră românească.

Mai spun unii că Moldova şi moldovenii s-au mişcat greu în istorie, dovadă că până şi descălecatul, adică întemeierea țării, s-a făcut din Ardeal, cumva din afară sau din străinătate. Mai întâi, trebuie precizat că descălecatul nu e totuna cu întemeierea țării. Întemeierea Moldovei s-a făcut – ca şi fondarea Țării Româneşti – pe parcursul câtorva secole (secolele XI–XIV), prin reunirea tuturor țărilor româneşti de pe cuprinsul dintre Carpați, Nistru, Dunăre, Mare şi Ceremuş. Descălecatul a fost doar un impuls politic (şi nu demografic) venit dinspre vest şi rezultat din presiunea regalității ungare asupra românilor din Maramureş. Această presiune

BDD-A32667 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:48 UTC)

grea a creat două tabere în rândul nobilimii (cnezimii) româneşti maramureşene: una colaboraţionistă, în frunte cu nobilul Dragoş, şi alta revoltată, în frunte cu voievodul Bogdan. Dragoş a ajuns voievod abia în Moldova, cu învoirea regelui Ungariei, iar Bogdan a fost voievod în Maramureş, cu voia adunării cnezilor Ţării Maramureşului şi apoi în Moldova (Ţara de Sus), cu învoirea boierilor Ţării Moldovei şi împotriva intereselor Ungariei. Acest impuls politic (Bogdan a venit cu 100–200 de familii de cnezi maramureşeni) nu a fost însă extern. Pe vremea comunismului stalinist, i s-a spus acad. David Prodan – când preda istoria medie a României la Cluj – că, susţinând descălecatul, nu este marxist-leninist fiindcă privilegiază factorul extern în istorie. Pe vremea aceea, „determinant" trebuia să fie „factorul intern". David Prodan şi-a înfruntat cenzorii, spunându-le că „factorul extern" era inexistent în acest caz, deoarece descălecatul s-a produs pe acelaşi fond de civilizaţie românească. Cu alte cuvinte, românii (maramureşeni) au trecut la alţi români (moldoveni). Evident, consilierii sovietici din Universitate au înghiţit în sec, dar au contracarat cu altă aberaţie: maramureşenii erau valahi, iar moldovenii erau volohi, adică două popoare înrudite, dar distincte.

În fine, ultima aberaţie despre care vreau să vă vorbesc este sărbătorirea în acest an, 2018, peste Prut, a lui Ştefan cel Mare, ca simbol al moldovenismului, menit să contracareze unitatea românească, sărbătorită în România, la Centenar. Nimic mai fals şi mai neinspirat! Se vede că sunt slabi consilierii propagatorilor moldovenismului. Ştefan al III-lea cel Mare şi-a numit ţara sa, căreia noi îi zicem Moldova, „Ţara Românească". În scrisoarea trimisă Senatului Veneţiei la 1477, marele domn se plânge că „cealaltă Valahie" (adică Muntenia) nu este statornică în alianţa contra turcilor. Prin urmare, adevărata Valahie (adevărata Ţară Românească) şi cea dintâi era pentru domnul de la Suceava Moldova. Dar Ştefan a fost un unificator al românilor *ante litteram*: a adus Ţara Românească de la sudul munţilor sub ascultarea sa de mai multe ori (fie şi cu sabia), a fost numit „conte" sau guvernator al Transilvaniei, a stăpânit aproape 100 de sate, târguri şi cetăţi în Transilvania, a creat episcopie (ajunsă apoi mitropolie) românească la câţiva kilometri de Cluj (la Feleacu), a pus stema Moldovei peste tot, de pe Târnave până în regiunea Dejului etc. Recent, un tânăr cercetător de la Cluj a descoperit în Arhivele de Stat din Milano un document tulburător, din 1489, prin care domnul Moldovei Ştefan cel Mare este numit „regele Daciei". De altminteri, Dacia figurează în mărturii veneţiene pentru circa trei decenii, la finele secolului al XV-lea şi la începutul secolului al XVI-lea (sub Ştefan şi urmaşii săi), ca principal aliat al Occidentului în cruciada antiotomană. Prin urmare, Ştefan cel Mare este *restitutor Daciae* cu un secol înainte de Mihai Viteazul şi chiar de principii din familia Báthory, care visau formal această mărire. Ştefan cel Mare nu este un simbol al moldovenismului, ci al daco-românismului, aşa cum s-a manifestat acesta în secolul al XIX-lea, drept precursor al României unitare moderne. Ştefan cel Mare este cel mai important conducător politic şi militar pe care l-au avut românii în Evul Mediu, un conducător de talie europeană.

BDD-A32667 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:48 UTC)

În consecință, Moldova şi, firește, partea sa nordică – numită de la o vreme Bucovina – sunt nuclee vechi şi dragi ale românismului nostru, sunt stâlpi ai „naționalității" române, cum s-ar fi spus în secolul al XIX-lea. Iorga a numit Moldova „a doua libertate românească" nu în sens ierarhic, ci în sens cronologic, pentru că țara românească de la răsărit de munți s-a închegat politic la câteva decenii după țara românească sud carpatică. În vechea Moldovă, ca şi în vechea Valahie, au fost mai multe nuclee politico-statale, dar două au rezistat mai multă vreme, anume nucleul nordic (Țara de Sus) şi cel sudic (Țara de Jos). Până la urmă, ca şi la sud de Carpați (unde dinastia vestică sau olteană a lui Litovoi a fost subordonată de dinastia estică sau munteană a Basarabilor), voievozii Țării de Sus ai Moldovei s-a impus asupra celor dinspre miazăzi şi au reuşit, spre finele secolului al XIV-lea, să aibă o țară întinsă „de la munte până la malul mării". În cele mai vechi izvoare, această țară este chemată „Țara Românească" (Valahia), numele de Moldova impunându-se treptat şi târziu, din nevoia principală de a deosebi cele două țări româneşti de sine stătătoare (autonome). Ruperea celei mai mari părți a Țării de Sus, la 1775, şi înstrăinarea sa de restul Moldovei a fost un act neaşteptat, arbitrar şi dureros pentru români. Datorită nesiguranței vieții, jafurilor repetate şi expunerii de margine a zonei, Bucovina secolului al XVIII-lea (până la răpire) era destul de slab populată în comparație cu regiunile apusene ale Imperiului Habsburgic. Cu alte cuvinte, densitatea locuitorilor era mult mai mică. Totuşi, în legătură cu structura etnică a regiunii nu există nicio îndoială: conform primelor recensăminte austriece (făcute mai ales pentru a se şti exact numărul contribuabililor), românii reprezentau atunci în Bucovina circa 85% din întreaga populație. Conform aceloraşi recensăminte habsburgice, făcute însă la începutul secolului al XX-lea (adică după 130–140 de ani de stăpânire străină), românii mai erau doar circa 35% din toți locuitorii. Aceasta este marea „performanță" a regimului „european", ghidat de la Viena, în raport cu poporul român din Țara de Sus a Moldovei. Evident, se pot face câteva comentarii în acest sens. Mai întâi, datele statistice ale dublei monarhii de după 1900 trebuie luate *cum grano salis* (cu multă precauție), pentru că ele vor să evidențieze politica de germanizare şi de maghiarizare într-un imperiu în care minoritățile etnice formau majoritatea populației! La mare modă era şi politica de omogenizare a foarte eterogenei împărății habsburgice, ajunsă, în perioada decadenței sale, bicefală (1867–1918). Îndată după 1775, s-a organizat o colonizare oficială a Bucovinei, dar a avut loc şi una spontană. Au venit mai întâi funcționarii administrației imperiale, austrieci sau vorbitori de germană, apoi alte grupuri de germanofoni, de ruteni (ucraineni), de polonezi, de evrei etc., care au modificat substanțial structura etnică în defavoarea majorității absolute româneşti. Totuşi, în ciuda acestei radicale şi rapide schimbări, românii au rămas în Bucovina majoritatea relativă a populației (datele arată o uşoară superioritate a proporției ucrainenilor, numai că aceste date sunt „ajustate"). Este cunoscut că, în secolul al XIX-lea, administrația centrală de la Viena a încercat să îndulcească – măcar de formă – tratamentul populației băştinaşe româneşti –, dar aceste paliative

BDD-A32667 © 2019 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:48 UTC)

nu pot totuşi înşela pe nimeni. Este, de asemenea, adevărat că regimul habsburgic din Bucovina era de factură central-europeană mai avansată în raport cu regimul ţarist din Basarabia, numai că aparenţele nu trebuie să fie luate drept realităţi. Românii bucovineni erau îndreptăţiţi, aidoma tuturor popoarelor contemporane lor, să trăiască într-o ţară românească.

Declaraţia de unire din noiembrie 1918 exprimă toată drama acestui popor, toată durerea generaţiilor de români frânţi la 1775 din trupul ţării lor de baştină, şi cuprinde toate atentatele la naţionalitatea română, susţinute şi organizate de guvernanţi. Dacă traiul printre străini, în mult prea optimist trâmbiţata civilizaţie superioară a Vienei, ar fi fost unul impecabil, prosper, îmbelşugat, atunci popoarele subjugate (inclusiv românii) nu ar fi avut cum şi de ce să se rupă din aceste pretinse binefaceri sau din acest Eden pe pământ. Or, românii bucovineni simţeau năpasta în mod acut la 1918 şi voiau să retrăiască solidaritatea şi solidarizarea cu restul românilor. Ei sunt singurii dintre românii înstrăinaţi care nu pun condiţii de niciun fel, care nu cer nimic ţării celei mari, care nu au rezerve deloc şi care se înfăţişează precum mireasa la altar: curaţi, încrezători, gata de orice sacrificiu pentru binele comun al naţiunii. Declaraţia de unire a Bucovinei cu România este – după judecata sufletului meu – o transpunere în scris a *Baladei* lui Ciprian Porumbescu şi a operetei sale, intitulate *Crai Nou*. Se revarsă în acest text elaborat la Cernăuţi toată jalea sublimată în doine a generaţiilor de români bejeniţi şi obidiţi, numai că este vorba despre o jale stinsă şi aureolată apoi de speranţa curată în viitorul bun al naţiunii, prevestit de Craiul Nou.

BDD-A32667 © 2019 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:43:48 UTC)